

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.631:657.62

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/158-18>**Савіцький В. В.**аспірант кафедри обліку і аудиту,
Державний університет «Житомирська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4475-523X>**Savitskyi Vladyslav**

Zhytomyr Polytechnic State University

ІДЕНТИФІКАЦІЯ СКЛАДНИКІВ АУДИТУ ЯК ВИДУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Аудиторська фірма має сформувати сукупність економічних ресурсів, які дають їй змогу надати якісну аудиторську послугу та виконати всі поставлені завдання як суб'єкта незалежного фінансового контролю. Проаналізувавши праці вітчизняних та зарубіжних учених щодо класифікації економічних ресурсів, зазначено, що існує велика кількість підходів. Їх було розглянуто з позиції формування ресурсів господарської діяльності аудиторської компанії. У процесі дослідження сформовано загальну класифікацію ресурсів підприємства та виділено їх за рівнем важливості на ключові, додаткові та ті, що не використовуються аудиторською фірмою, які визначають якість аудиторської послуги та можливість забезпечення виконання усіх функцій, що покладаються на суб'єкт фінансового контролю. Представлена класифікація ресурсів передбачає такі види: за складом (матеріальні, нематеріальні, фінансові, трудові, природні); за структурою (засоби праці, предмети праці, продукти праці); за джерелами формування (власні, позикові). Визначені ключові ресурси формують економічний потенціал аудиторської фірми. Проте економічний потенціал підприємства залежить не стільки від наявних ресурсів, скільки від їх використання. Ефективність використання економічних ресурсів аудиторською компанією визначає певний рівень економічного потенціалу. У процесі дослідження визначено власне розуміння економічного потенціалу. Ефективність взаємодії із зацікавленими особами формує клієнтський та репутаційний капітали аудиторської фірми. У цьому контексті відбувається багатопрофільний взаємовплив різних чинників, як наслідок, сформовано модель, яка показує місце репутаційного та клієнтського капіталів в управлінні господарською діяльністю аудиторської фірми. Репутаційний та клієнтський капітали аудиторської фірми взаємопов'язані та дають змогу залучити додаткові економічні ресурси. Це, своєю чергою, дає змогу підвищити рівень фінансових результатів господарської діяльності аудиторської фірми та рівень якості аудиторської послуги, у чому зацікавлена більшість учасників економічних відносин. Зазначені види капіталу є новими з позиції структури об'єктів економічного аналізу підприємств, у тому числі аудиторських фірм. У процесі дослідження встановлено, що основними видами діяльності аудиторських фірм є власне аудит за видами та консалтингові послуги, які визначають ефективність діяльності аудиторської фірми.

Ключові слова: аудит, господарська діяльність, аудиторська фірма, аудиторські послуги, консалтинг, економічний потенціал.

IDENTIFICATION OF THE COMPONENTS OF THE AUDIT AS AN ECONOMIC ACTIVITY FOR THE PURPOSES OF ECONOMIC ANALYSIS

The audit firm should develop a set of economic resources that enable it to provide a quality audit service and perform all its tasks as a subject of independent financial control. Analyzing the work of domestic and foreign scientists on the classification of economic resources, the study showed that there are many approaches. They were considered from the point of view of formation of resources of economic activity of the audit company. In the course of the research, a general classification of the company's resources was formed and their importance was allocated to key, additional and those not used by the audit firm, which determine the quality of the audit service and the ability to ensure the performance of all functions assigned to the subject of financial control. The presented classification of resources provides for the following types: by composition (tangible, intangible, financial, labor, natural); by structure (labor, labor, products); by sources of formation (own, borrowed). Identified key resources shape the economic potential of the audit firm. However, the economic potential of the enterprise depends not so much on the available resources but on their use. The efficiency of using economic resources by an audit firm determines a certain level of economic potential. In the course of the research, our own understanding of economic potential was determined. Stakeholder engagement is shaped by the audit firm's client and reputational capital. In this context, there is a multidisciplinary interplay of various factors, as a result of which a model has been formed that shows the place of reputation and client capital in managing the business activity of an audit firm. The audit firm's reputational and client capital are interconnected and allow for additional economic resources. This, in turn, allows to increase the level of financial results of economic activity of the audit firm and the level of quality of the audit service that most participants of economic relations are interested in. These types of capital are new from the point of view of the structure of objects of economic analysis of enterprises, including audit firms. In the course of the research it was found that the main types of activity of audit firms are actually the audit of the types and consulting services that determine the effectiveness of the audit firm.

Keywords: audit, business activity, audit firm, audit services, consulting, economic potential.

JEL classification: M41, M42

Постановка проблеми. Господарська діяльність аудиторської фірми, як, власне, і будь-якого підприємства іншої галузі національної економіки, у тому числі консалтингу, вимагає залучення відповідних економічних ресурсів, від обсягів, складу, якості й ефективності управління якими залежать результативність діяльності суб'єкта аудиторської діяльності та виконання поставлених перед аудитом функцій. Вітчизняна дослідниця В.А. Гросул із цього приводу вказує, що «отримання високих кінцевих результатів, економічне зростання та ефективність розвитку підприємства значною мірою визначаються результативністю використання наявних ресурсів, сукупність яких утворює його ресурсний потенціал. Управління ресурсами як чинниками виробництва – одне з найважливіших завдань управління багатогранною діяльністю підприємства. Будучи основними джерелами і передумовами отримання необхідних благ, ресурси служать вирішенню економічних завдань» [8, с. 236].

Історія аудиту у світі налічує не одне десятиліття, проте якщо розглядати аудиторську діяльність як вид консалтингу, то варто вказати на основні ресурси, які має використовувати аудиторська компанія для реалізації якісної послуги. «У наукових виданнях економічної літератури відсутня єдина обґрунтована класифікація ресурсів виробництва. Більшість досліджень цієї проблеми так чи інакше зачіпає проблему їх складу (ресурсів), адже, з одного боку, певна частина економістів не вносить до загальноприйнятної класифікації складників ресурсів виробництва жодних змін, з іншого – ринкові засади господарювання вимагають деяких коректив у структурі і складі організаційно-економічних ресурсів» [34].

Аналіз останніх досліджень і публікації. Аналізуючи праці попередників, варто наголосити, що в окремих дослідженнях із розвитку аудиту в Україні піднімалися питання вимог до діяльності суб'єктів аудиторської діяльності, що дає змогу ідентифікувати властивості аудиту як виду бізнесу. Зокрема, дане питання розкривали: О.Р. Антонюк, В.П. Бондар, Н.М. Прокуріна, О.А. Петрик, О.Ю. Редько, К.І. Редченко, В.І. Рудницький, В.В. Рядська, Б.Ф. Усач, Н.С. Шалімова, Т.О. Каменська та ін. Розвиток економічного аналізу господарської діяльності підприємств різних галузей національної економіки, у тому числі консалтингу, розкривався у працях О.В. Олійник, О.М. Галенко, О.А. Зоріної, Т.М. Ковальчук, І.Д. Лазаришиної, В.К. Савчука, С.В. Мниха, Л.О. Примостка, І.М. Парасій-Вергуненко.

Мета статті полягає в ідентифікації складників аудиту як виду господарської діяльності для цілей економічного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи праці вітчизняних та зарубіжних учених (А.Н. Азріліян [3, с. 852], І.Г. Бережної, В.Н. Маргелов, Г.А. Петров, В.І. Семенов, М.І. Беляев [1], І. Бернар, Ж.-К. Коллі [2], А.Б. Борисов [4], Б.В. Прикін, Т.Б. Прикіна, Н.Д. Еріашвілі, С.В. Захаров [29], А.І. Бутук [5], І. Вовк [6], С.М. Гончаров, Н.Б. Кушнір [7], А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [9], А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко [10], В.Г. Золотогоров [11], А. Зуб [12], Н.М. Зубко [13], В.М. Ковальчук [15], В. Коноплицький, Г. Філіна [16], В.А. Коноплінська, Г.І. Філіна [17], Я.С. Ларіна, С.В. Мочерний, О.А. Устенко, С.І. Юрій [24], І.В. Ліпсіц [19], Л.І. Лопатніков [20], Ю.П. Май-

даневич [21], С.О. Микитюк [23], С.В. Мочерний [25], С.І. Ожегов, Н.Ю. Шведова [26], В.В. Острошенко [27], В.П. Пантелеев, О.С. Сніжко [28], Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Є.Б. Стародубцева [30], І.І. Санжаревський [31], О. Сліпушко [32], Дж. Харінгтон [33], М.Н. Чепурін, Є.А. Кисельова [18], Н.Ю. Шведова [35], Maigorzata Stanek, Katarzyna Kieljan [36]), можна сформулювати загальну класифікацію ресурсів підприємства та виділити їх за рівнем важливості на ключові, додаткові та ті, що не використовуються аудиторською фірмою, які визначають якість аудиторської послуги та можливість забезпечення виконання усіх функцій, що покладаються як до суб'єкту фінансового контролю (табл. 1).

Формування вказаних ресурсів відбувається як за рахунок власних джерел (власний капітал), так і за рахунок залучених джерел (довгострокові та короткострокові зобов'язання). Залежно від поєднання складників економічних ресурсів аудиторських фірм та джерел їх формування визначають основні напрями економічного аналізу, а саме економічний потенціал, складниками якого є: фінансовий потенціал, кадровий потенціал, матеріальний потенціал. Від ефективності використання ресурсних потенціалів аудиторської фірми залежать такі види капіталу, як клієнтський та репутаційний капітали.

Ефективність використання ресурсів у контексті управління економічним потенціалом аудиторської фірми.

«Кожне підприємство як складна економічна система володіє потенціалом, який можна сформулювати, проаналізувати, оцінити та управляти ним. Тепер, в умовах затяжної кризи, нестабільного зовнішнього середовища, змінного законодавства, зокрема податкового, необхідно вміло використовувати потенціал підприємства як із метою збереження своїх позицій на ринку, так і для розвитку в майбутньому» [14, с. 64]. Саме економічний аналіз має оцінити рівень потенціалу. Сьогодні економічний потенціал підприємства як об'єкт економічного аналізу та управління у цілому набуває все більшої актуальності, адже саме оцінка економічного потенціалу передбачає не лише оцінку результативності діяльності аудиторської компанії, а й оцінку залучених ресурсів, а зважаючи на двосторонній прояв аудиторської діяльності в суспільстві та для зацікавлених осіб, економічний потенціал є ключовим об'єктом.

«Економічну категорію «потенціал» у широкому вжитку почали використовувати у кінці 70-х – на початку 80-х років ХХ століття. У наукових працях наводиться широкий спектр його характеристик: економічний, науково-технічний, виробничий, трудовий, природно-ресурсний, інвестиційний. Останнім часом дедалі частіше зустрічаються такі поняття, як «підприємницький потенціал», «інтелектуальний», «фінансовий», «інноваційний», «креативний», «організаційно-управлінський», «еколого-економічний тощо» [22].

У нашому дослідженні ми використовуватимемо поняття «економічний потенціал», під яким будемо розуміти сукупність економічних ресурсів аудиторської фірми та можливість їх ефективного використання для забезпечення досягнення основної мети як господарської діяльності аудиторської фірми, так і як форми незалежного фінансового контролю.

Таблиця 1

Місце ресурсів аудиторської компанії у загальній класифікації економічних ресурсів підприємства

Класифікаційна ознака	Вид ресурсів	Значення ресурсу для аудиторської фірми	Характеристика використання аудиторською фірмою
1	2	3	4
<i>за складом</i>	<i>матеріальні</i>	додаткові	Матеріальні ресурси становлять незначну частку економічних ресурсів, що використовуються аудиторською фірмою. Більшою мірою зазначені ресурси пов'язані із забезпеченням аудиторських процедур (офіс, комп'ютерна техніка, засоби зв'язку, транспортні засоби, канцелярські товари та інші)
	<i>нематеріальні</i>	ключові	Нематеріальні активи пов'язані з використанням програмного забезпечення в ході аудиту фінансової звітності та супутніх аудиторських послуг, а також забезпечення кібербезпеки. Залежно від специфіки діяльності аудиторської фірми (галузі діяльності ключових клієнтів) здійснюється відбір програмного забезпечення
	<i>фінансові</i>	ключові	Фінансові ресурси є ключовим видом економічних ресурсів аудиторської фірми, який пов'язаний із фінансовим забезпеченням господарської діяльності. Собівартість аудиторських послуг є недешевою, адже пов'язана з виростанням праці висококваліфікованих працівників – аудиторів. Окрім того, вагомі фінансові ресурси використовуються для підвищення кваліфікації та програмного забезпечення господарської діяльності
	<i>трудові</i>	ключові	Трудові ресурси є найголовнішим ресурсом аудиторської фірми, щодо якого висувається більшість вимог вітчизняного та міжнародного законодавства, що регулює аудит та аудиторську діяльність
	<i>природні</i>	не використовуються	Природні ресурси не властиві бізнесу у сфері аудиторської діяльності
<i>за структурою</i>	<i>засоби праці</i>	ключові/додаткові	До даних видів ресурсів належать матеріальні та нематеріальні ресурси аудиторської компанії, використання яких є довгостроковим. У частинні нематеріальних ресурсів вони є ключовими, а матеріальних – додатковими
	<i>предмети праці</i>	додаткові	Матеріальні ресурси аудиторської фірми, що використовуються менше одного року
	<i>продукти праці</i>	ключові	Продуктом праці господарської діяльності аудиторської фірми є: аудиторська послуга за видами (ініціативний аудит, обов'язковий аудит та обов'язковий аудит фінансової звітності суспільно значимих підприємств) та консалтингові послуги
<i>за джерелами формування</i>	<i>власні</i>	ключові	Джерела формування ресурсів є важливими в частинні оцінки фінансового потенціалу аудиторської фірми
	<i>позикові</i>	ключові	

Залежність ефективності господарської діяльності аудиторської фірми від клієнтського та репутаційного капіталів.

Велике значення для підвищення рівня економічного потенціалу аудиторської фірми та її місця на ринку аудиторських та консалтингових послуг, а також на ринках цінних паперів є взаємодія із зацікавленими сторонами. Ефективність взаємодії із зацікавленими особами формує клієнтський та репутаційний капітали аудиторської фірми [37–39]. Цьому контексті відбувається багатопрофільний взаємовплив різних чинників, що можна представити у формі такої моделі (рис. 1).

Особливістю зазначених видів капіталу є те, що вони залежать від усіх наявних економічних ресурсів та ефективності їх використання в аудиторській діяльності. Репутаційний та клієнтський капітали залежать від рівня взаємодії із зацікавленими сторонами. Своєю чергою, зацікавлені сторони мають такі інтереси, як матеріальний (фінансовий), суспільний та змішаний. Проте всі вони залежать від ефективності діяльності суб'єкта аудиторської діяльності, яка проявляється в

таких формах: ефективність як суб'єкта господарювання та ефективність як суб'єкта фінансового контролю. Особливості інтересів та взаємодії зацікавлених сторін буде представлено в подальших дослідженнях.

Процес реалізації аудиторської та суміжних послуг аудиторською фірмою і результативність діяльності аудиторських фірм.

Основними видами діяльності аудиторських фірм є власне аудит за видами (ініціативний аудит, обов'язковий аудит фінансової звітності та обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що є суспільно значимими) та консалтингові послуги. Усі зазначені види послуг визначають ефективність діяльності аудиторської фірми. Дамо характеристику кожному із зазначених вище видів ефективності суб'єкта аудиторської діяльності:

– ефективність суб'єкта аудиторської діяльності як суб'єкта господарської діяльності. Результативним показником ефективності діяльності аудиторської фірми як суб'єкта господарювання є фінансові результати та примноження вартості бізнесу [40]. Це, своєю чергою, дає змогу залучити більші обсяги різних видів

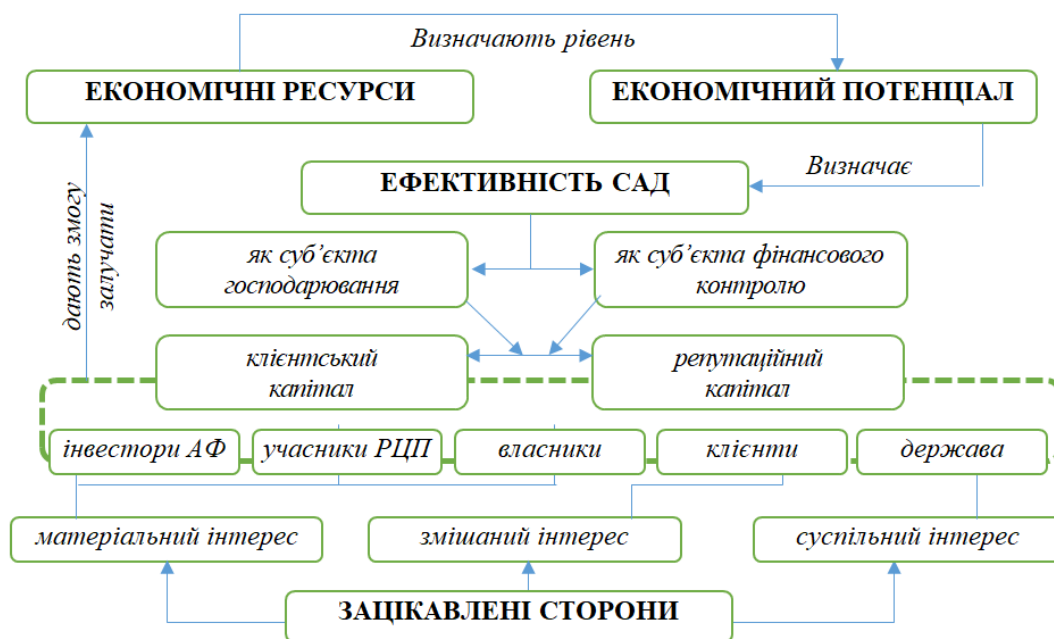

Рис. 1. Місце репутаційного та клієнтського капіталів в управлінні господарською діяльністю аудиторської фірми

економічних ресурсів, у тому числі фінансових. Залучення додаткових економічних ресурсів аудиторською фірмою дає змогу підвищити якість аудиторської послуги, а це, своєю чергою, дає змогу підвищити репутацію аудиторської фірми серед клієнтів, держави, учасників ринку цінних паперів та потенційних інвесторів. Це, відповідно, дасть змогу підвищити вартість клієнтського та репутаційного капіталів;

– ефективність суб'єкта аудиторської діяльності як суб'єкта незалежного фінансового контролю. У цьому разі – виконання основних функцій аудиту як суспільного незалежного фінансового контролю над діяльністю компаній [41]. Якість аудиторської послуги і, власне, якість аудиту фінансової звітності в даному разі має пряму залежність. В ефективності діяльності аудиторської фірми як суб'єкта незалежного фінансового контролю зацікавлені передусім учасники ринку цінних паперів, клієнти та держава. Це дає змогу виконувати всі поставлені завдання перед незалежним аудитором, що вказує на його суспільне значення в розвитку соціально-економічних відносин.

Відповідно до зазначеного, ефективність суб'єкта аудиторської діяльності знаходиться на перетині

інтересів зацікавлених осіб, які групуємо за такими напрямками, як матеріальні (фінансові), суспільні та змішані. Так, господарська діяльність аудиторської фірми дає змогу задовольнити всі інтереси таким учасникам, як інвестори аудиторської фірми, учасники ринку цінних паперів, власники аудиторської фірми, клієнти – замовники аудиторської послуги (ініціативний аудит, обов'язковий аудит фінансової звітності та обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що є суспільно значимими), держава, суспільство, працівники аудиторської фірми.

Висновки. Таким чином, у результаті проведеного дослідження нами обґрунтовано сучасний стан розвитку суб'єктів аудиторської діяльності та встановлено властивості господарської діяльності аудиторської фірми. Установлено, що кількість суб'єктів аудиторської діяльності значно зменшується, зокрема на даному етапі розвитку аудиторського бізнесу спостерігається тенденція до укрупнення аудиторських фірм. Така тенденція обґрунтована нами з позиції збільшення вимог до аудиторських фірм та потребою залучення більших обсягів економічних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Организация производства и обслуживания на предприятиях общественного питания : учебник / И.Г. Бережной и др. ; 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Экономика, 1980. 296 с.
2. Бернар И., Колли Ж.-К. Толковый экономический и финансовый словарь: французская, русская, английская, немецкая, испанская терминология : в 2-х т. Т. II / пер. с фр. Москва : Междунар. отношения, 1997. 760 с.
3. Большой экономический словарь / под ред. А.Н. Азриляна ; 4-е изд., доп. и перераб. Москва : Институт новой экономики, 1999. 1248 с.
4. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. Москва : Книжный мир, 1999. 895 с.
5. Бутук А.И. Экономическая теория : учебное пособие. Киев : Викар, 2000. 644 с.
6. Вовк І. Класифікація ресурсів підприємства. Сучасні підходи. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2011. Вип. 1(4). URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11vipsp.pdf> (дата звернення: 12.01.2020).
7. Гончаров С.М., Кушнір Н.Б. Тлумачний словник економіста. Київ : Центр навч. літ., 2009. 264 с.
8. Гросул В.А. Ресурси підприємства: теоретичне осмислення сутності. *Бізнес Інформ*. 2013. № 7. С. 236–242.
9. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Київ : Знання, 2007. 1072 с.
10. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник ; 2-е вид., випр. і доп. Львів : Центр Європи, 1997. 576 с.

11. Золотогоров В.Г. Энциклопедический словарь по экономике. Минск : Полымя, 1997. 571 с.
12. Зуб А. Стратегический менеджмент: глоссарий по книге. 2002. URL: <http://www.vocable.ru/dictionary/641/word/%D0%E5%F1%F3%F0%F1%FB> (дата звернення: 12.01.2020).
13. Зубко Н.М. Экономическая теория. Минск : АПИ, 1998. 311 с.
14. Коваль Л.В. Економічний потенціал підприємства: сутність та структура. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11340/1/11.pdf> (дата звернення: 12.01.2020).
15. Ковальчук В.М. Загальна теорія економіки : навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 1998. 368 с.
16. Коноплицький В., Філіна Г. Це – бізнес: тлумачний словник економічних термінів. Київ : Альтерпрес, 1996. 448 с.
17. Коноплицька В.А., Філіна Г.І. Економічний словник: тлумачно-термінологічний. Київ : КНТ, 2007. 580 с.
18. Курс економічної теорії : учебник ; изд. 4-е, доп. и перераб. Киров : АСА, 2001. 752 с.
19. Липсиц И.В. Экономика без тайн. Москва : Дело ЛТД, 1993. 352 с.
20. Лопатников Л.И. Экономико-математический словарь: словарь современной экономической науки ; 5-е изд., перераб. и доп. Москва : Дело, 2003. 520 с.
21. Майданевич Ю.П. Визначення активів підприємства та їх класифікація. *Вісник ЖІТІ*. 2002. № 20. С. 166–169.
22. Маслак О.І., Квятковська Л.А., Безручко О.О. Особливості формування економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9. С. 36–46.
23. Микитюк С.О. Витоки наукових основ ресурсного підходу. *Педагогіка, психологія та методико-педагогічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 2. С. 83–88.
24. Економічний енциклопедичний словник : у 2-х т. Т. 1 / С.В. Мочерний та ін. Львів : Світ, 2005. 616 с.
25. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія : у 3-х т. Т. 2. Київ : Академія, 2001. 848 с.
26. Ожегов С.И. Словарь русского языка: ок. 5700 слов / под. ред. Н.Ю. Шведовой ; 28-е изд., стереотип. Москва : Рус. яз., 1988. 750 с.
27. Острошенко В.В. Краткий словарь основных лесоводственно-экономических терминов. URL: <http://www.vocable.ru/dictionary/79/word/%D0%E5%F1%F3%F0%F1%FB> (дата звернення: 12.01.2020).
28. Пантелеев В.П., Сніжко О.С. Словник бухгалтера та аудитора. Київ : Інформ.-аналіт. Агентство, 2009. 239 с.
29. Микроэкономика в таблицах и графиках : учебник для вузов / Б.В. Прыкин и др. Москва : Финансы, ЮНИТИ, 1999. 503 с.
30. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь ; 5-е изд., перераб. и доп. Москва : ИНФРА-М, 2006. 495 с.
31. Санжаревский И.И. Политическая наука : словарь-справочник. 2010. URL: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/politology/2439/Ресурсы> (дата звернення: 12.01.2020).
32. Сліпушко О. Політичний і фінансово-економічний словник. Серія «Сучасні словники України». Київ : Криниця, 1999. 389 с.
33. Харингтон Дж. Совершенство управления ресурсами / пер. с англ. А.Л. Раскина, В.В. Шахлевича ; под науч. ред. В.В. Брагина. Москва : Стандарты и качество, 2008. 352 с.
34. Хрупович С. Теоретичні підходи до складу та класифікації ресурсів виробництва. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 2(35). С. 110–114.
35. Шведова Н.Ю. Словарь русского языка: Ок. 57000 слов ; 20-е изд., стереотип. Москва : Рус. яз., 1989. 750 с.
36. Stanek M., Kieljan K. Encyklopedia zarzadzania. URL: <http://mfiles.pl/pl/index.php/Zasyb> (дата звернення: 12.01.2020).
37. Social capital measurement based on “The value explorer” method / V. Ievdokymov et al. *Management Science Letters*. 2020. № 10(6). P. 1161–1168. DOI : 10.5267/j.msl.2019.12.002.
38. The effect of cooperation between universities and stakeholders: Evidence from Ukraine / I. Popadynets et al. *International Journal of Data and Network Science*. 2020. № 4(2). P. 199–212. DOI: 10.5267/j.ijdns.2020.1.001
39. Тарасова Т.О., Черчата А.О., Ставерська Т.О. Обліково-аналітичне забезпечення ризик-менеджменту в умовах сталого розвитку підприємства. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості»*. 2010. № 2(20). P. 142–153. URL: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2\(20\)-142-153](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2(20)-142-153)
40. A methodology for analysis and assessment of business processes of Ukrainian enterprises / A. Cherchata et al. *Management Science Letters*. 2020. № 10(3). P. 631–640. DOI: 10.5267/j.msl.2019.9.016
41. Тарасова Т.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09. Харків, 2017. 492 с.

References:

1. Berezhnoy, I.G., Margelov, V.N., Petrov, G.A., Semenov, V.I., Belyaev, M.I. (1980) *Organizatsiya proizvodstva i obsluzhivaniya na predpriyatiyakh obshchestvennogo pitaniya* [Organization of production and service at public catering facilities]. Moscow: Ekonomika. (in Russian)
2. Bernar, I., Kolli, Zh.-K. (1997) *Tolkovyy ekonomicheskyy i finansovyy slovar': frantsuzskaya, russkaya, angliyskaya, nemetskaya, ispanskaya terminologiya*. [Explanatory Economic and Financial Dictionary: French, Russian, English, German, Spanish terminology]. Moscow: Mezhdunar. otnosheniya. (in Russian)
3. Azriliyan, A.N. (1999) *Bol'shoy ekonomicheskyy slovar'* [Big economic dictionary]. Moscow: Institut novoy ekonomiki. (in Russian)
4. Borisov, A.B. (1999) *Bol'shoy ekonomicheskyy slovar'* [Big economic dictionary]. Moscow: Knizhnyy mir. (in Russian)
5. Butuk, A.I. (2000) *Ekonomicheskaya teoriya* [Economic theory]. Kyev: Vikar. (in Russian)
6. Vovk, I. (2011) *Klasyfikatsiya resursiv pidpryemstva. Suchasni pidhody* [Classification of enterprise resources. Modern approaches]. *Social'no-ekonomichni problemy i derzhava*, no. 1(4). Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11vipssp.pdf> (accessed 12 January 2020).
7. Goncharov, S.M., Kushnir, N.B. (2009) *Tlumachnyy slovnyk ekonomista* [The economist's explanatory dictionary]. Kyiv: Centr navch. lit. (in Ukrainian)
8. Grosul, V.A. (2013) *Resursy pidpryemstva: teoretychne osmyslennja sutnosti* [Enterprise Resources: Theoretical Understanding of the Essence]. *Biznes Inform*, no. 7, pp. 236–242.
9. Zagorodnij, A.G., Voznjuk, G.L. (2007) *Finansovo-ekonomichnyy slovnyk* [Financial and Economic Dictionary]. Kyiv: Znannja. (in Ukrainian)

10. Zagorodnij, A.G., Voznjuk, G.L., Smovzhenko, T.S. (1997) *Finansovyj slovnyk* [Financial dictionary]. L'viv: "Centr Jevropy". (in Ukrainian)
11. Zolotogorov, V.G. (1997) *Entsiklopedicheskiy slovar' po ekonomike* [Encyclopedic Dictionary of Economics]. Minsk: Polymya. (in Russian)
12. Zub, A. (2002) *Strategicheskij menedzhment: glossarij po knige* [Strategic Management: A Glossary for the Book]. Available at: <http://www.vocable.ru/dictionary/641/word/%D0%E5%F1%F3%F0%F1%FB> (accessed 12 January 2020). (in Russian)
13. Zubko, N.M. (1998) *Ekonomicheskaya teoriya* [Economic theory]. Minsk: "NTTs API". (in Russian)
14. Koval', L.V. *Ekonomichnyj potencial pidpryjemstva: sutnist' ta struktura* [Economic potential of the enterprise: essence and structure]. Available at: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11340/1/11.pdf> (accessed 12 January 2020).
15. Koval'chuk, V.M. (1998) *Zagal'na teoriya ekonomiky* [General theory of economics]. Ternopil: TANG "Aston". (in Ukrainian)
16. Konoplyc'kyj, V., Filina, G. (1996) *Ce – biznes: tлумachnyj slovnyk ekonomichnyh terminiv* [It is business: an explanatory dictionary of economic terms]. Kyiv: MSP "Al'terpres". (in Ukrainian)
17. Konoplyns'ka, V.A., Filina, G.I. (2007) *Ekonomichnyj slovnyk: tлумachno-terminologichnyj* [Economic Dictionary: terminological and explanatory]. Kyiv: KNT. (in Ukrainian)
18. *Kurs ekonomicheskoy teorii* (2001) [Economic Theory Course]. Kirov: "ASA". (in Russian)
19. Lipsits, I.V. (1993) *Ekonomika bez tajn* [Economics without secrets]. Moscow: "Delo LTD". (in Russian)
20. Lopatnikov, L.I. (2003) *Ekonomiko-matematicheskij slovar': slovar' sovremennoy ekonomicheskoy nauki* [Economics and Mathematics Dictionary: Dictionary of Modern Economics]. Moscow: Delo. (in Russian)
21. Majdanevych, Ju.P. (2002) Vyznachennja aktyviv pidpryjemstva ta i'h klasyfikacija [Definition of assets of the enterprise and their classification]. *Visnyk ZhITI*, no. 20, pp. 166–169.
22. Maslak, O.I., Kvjatkovs'ka, L.A., Bezruchko, O.O. (2012) Osoblyvosti formuvannja ekonomichnogo potencialu pidpryjemstva v umovah cyklichnyh kolyvan' [Features of formation of economic potential of the enterprise in the conditions of cyclic fluctuations]. *Aktual'ni problemy ekonomiky*, no. 9, pp. 36–46.
23. Mykytjuk, C.O. (2010) Vytoky naukovyh osnov resursnogo pidhodu [The origins of the scientific foundations of the resource approach]. *Pedagogika, psihologija ta metodyko-pedagogichni problemy fizychnogo vyhovannja i sportu*, no. 2, pp. 83–88.
24. Mochernyj, S.V., Larina, Ja.S., Ustenko, O.A., Jurij, S.I. (2005) *Ekonomichnyj encyklopedychnyj slovnyk* [Economic Encyclopedic Dictionary]. L'viv: Svit. (in Ukrainian)
25. Mochernyj, S.V. (2001) *Ekonomichna encyklopedija* [Economic Encyclopedia]. Kyiv: Vydavnychyj centr "Akademija". (in Ukrainian)
26. Ozhegov, S.I. (1988) *Slovar' russkogo yazyka: Ok. 5700 slov* [Dictionary of the Russian language: approx. 5700 words]. Moscow: Russ.yaz. (in Russian)
27. Ostroschenko, V.V. *Kratkiy slovar' osnovnykh lesovodstvenno-ekonomicheskikh terminov* [A Brief Dictionary of Basic Forestry and Economic Terms]. Available at: <http://www.vocable.ru/dictionary/79/word/%D0%E5%F1%F3%F0%F1%FB> (accessed 12 January 2020). (in Russian)
28. Panteljejev, V.P., Snizhko, O.S. (2009) *Slovnnyk buhgaltera ta audytora* [Accountant and Auditor Dictionary]. Kyiv: DP "Inform.-analit. agentstvo". (in Ukrainian)
29. Prykin, B.V., Prykina, T.B., Eriashvili, N.D., Zakharov, S.V. (1999) *Mikroekonomika v tablitsakh i grafikakh* [Microeconomics in tables and graphs]. Moscow: Finansy, YuNITI. (in Russian)
30. Rayzberg, B.A., Lozovskiy, L.Sh., Starodubtseva, E.B. (2006) *Sovremennyy ekonomicheskij slovar'* [Modern economic dictionary]. Moscow: INFRA-M. (in Russian)
31. Sanzharevskiy, I.I. (2010) *Politicheskaya nauka: Slovar'-spravochnik* [Political Science: Dictionary Dictionary]. Available at: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/politology/2439/Resursy> (accessed 12 January 2020). (in Russian)
32. Slipushko, O. (1999) *Politychnyj i finansovo-ekonomichnyj slovnyk* [Political and financial-economic dictionary]. Serija "Suchasni slovnyky Ukrai'ny". Kyiv: Vydavnytstvo "Krynycja". (in Ukrainian)
33. Kharington, Dzh. (2008) *Sovershenstvo upravleniya resursami* [Resource Management Excellence]. Moscow: RIA «Standarty i kachestvo». (in Russian)
34. Hrupovych, S. (2012) *Teoretychni pidhody do skladu ta klasyfikacii' resursiv vyrobnyctva* [Theoretical approaches to the composition and classification of production resources]. *Galyc'kyj ekonomichnyj visnyk*, no. 2(35), pp. 110–114.
35. Shvedova, N.Yu. (1989) *Slovar' russkogo yazyka: Ok. 57000 slov* [Dictionary of the Russian language: approx. 57000 words]. Moscow: Rus. yaz. (in Russian)
36. Stanek, M., Kieljan, K. *Encyklopedia zarzdzania*. Available at: <http://mfiles.pl/pl/index.php/Zasub> (accessed 12 January 2020).
37. Ievdokymov, V., Lehenchuk, S., Zakharov, D., Andrusiv, U., Usatenko, O & Kovalenko, L. (2020) Social capital measurement based on "The value explorer" method. *Management Science Letters*, 10(6), 1161–1168. doi: 10.5267/j.msl.2019.12.002
38. Popadynets, I., Andrusiv, U., Shtohryn, M & Galtsova, O. (2020). The effect of cooperation between universities and stakeholders: Evidence from Ukraine. *International Journal of Data and Network Science*, 4(2), 199–212. doi: 10.5267/j.ijdns.2020.1.001
39. Tarasova, T. O., Cherchata, A. O., Staverska, T. O. (2019). Oblikovo-analitychne zabezpechennia ryzyk-menedzhmentu v umovakh staloho rozvytku pidpryjemstva [Accounting-analytical provision of risk-management in the sustainable development of companies]. *Naukovy visnyk Ivano-Frankivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu nafty i hazu*, 2(20), 142–153. [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2\(20\)-142-153](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-2(20)-142-153)
40. Cherchata, A., Popovychenko, I., Andrusiv, U., Simkiv, L., Kliukha, O & Horai, O. (2020) A methodology for analysis and assessment of business processes of Ukrainian enterprises. *Management Science Letters*, 10(3), 631–640. doi: 10.5267/j.msl.2019.9.016
41. Tarasova, T.O. (2017) *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia stalym rozvytkom pidpryjemstv torhivli* [Accounting and analytical providing of managing sustainable development of trade enterprises]: (Doctors dissertations). Kharkiv.